

Paven støtter palestinsk stat

Benedikt XVI tok til orde for palestinsk selvstendighet da han i går talte i Jesu fødeby.

JØRGEN LOHNE

– Vatikanet støtter deres folks rett til et suverent, palestinsk hjemland på deres forfedres jord, i sikkerhet og fred med deres naboer og innenfor internasjonalt anerkjente grenser, sa Paven under besøket i Betlehem på den okkuperte Vestbredden.

Flere hundre deltok da Den katolske kirkes overhode holdt messe på torget foran Fødselskirken. En delegasjon fra Gaza-stripen hadde fått tillatelse til å komme. Sammen med andre tilhørere i Betlehem fikk de høre at Benedikt XVI ber om at blokaden av den Hamas-styrte Gaza-stripen må ta slutt:

– Vær forvisset om min solidaritet i det enorme gjenoppbyggingsarbeidet som ligger foran dere, sa Paven, som oppfordret partene til å skape rettferdig, varig fred.

Etter messen besøkte han en flyktningeleir og møtte president Mahmoud Abbas.

I dag møter kirkelederen Israels statsminister Benjamin Netanyahu og feirer messe i Nasaret i Galilea, hvor Jesus vokste opp. I denne regionen

Pave Benedikt XVI

Joseph Ratzinger ble født i 1927 i Markt am Inn i Bayern.

Nær medarbeider av sin forgjenger Johannes Paul II.

Kritisert for å ha opphevet bannlysning av utbryterprester som forneker Holocaust og for å ha sitert utsagn som muslimer fant støtende.

Avslutter sitt en-ukers besøk i Midtøsten i morgen.

Aftenposten fakta

bor de fleste av Israels cirka 154 000 kristne.

Et av Pavens uttalte mål med reisen er å vise sin støtte til den stadig minkende andel kristne i regionen.

En snublestein

■ Minnesteiner for nazismens ofre

Meta Kroner ble myrdet i Auschwitz. Foreldrene hennes, Charlotte og Arthur Kroner, begikk selvmord.

FOTO: INGRID BREKKE

Over 19 000 ofre for nazismen minnes gjennom Stolpersteine-prosjektet. Tre av dem tilhørte en tryllefamilie fra Berlin.

INGRID BREKKE

Aftenposten i Berlin

Birgit Bartl-Engelhardt er spent. Hun står og tripper utenfor Friedrichstrasse 54, midt i Berlins sentrum. Det er en stor dag, snart kommer kunstneren Gunter Demnig for å legge ned messingplater til minne om tre av hennes slektninger. Hver stein har en messingplate der det står navn, fødselsdato og dødssted.

Bartl-Engelhardt fordeler rosene hun har kjøpt til venner og tilskuere – Vil du har rød eller hvit?

Demnig hilser ikke på noen, møter ingens blikk, han ser seg ut et egnet sted, hakker rutinert løs brostein, graver et hull, plasserer tre steiner med messingplaketter på toppen og tetter. Så henter han en kost, og først nå smiler han, ser seg rundt, nikker – feier sand og grus opp etter seg og går igjen.

Folkebevegelse. Kunstneren Gunter Demnigs idé er at et lokalmiljø selv skal minnes de ofre som bodde i nabolaget. Dette kan altså sees som en folkebevegelse, i kontrast til de enorme, kostbare offentlige minneprosjektene.

De som vil kan kjøpe en stein for 95 euro, så samler Demnigs mange hjelpere opp bestillinger og organiserer de rene turneer for mannen.

– Det begynte med at jeg laget et skriftspor i gaten, til minne om 1000 rom-folk som var deportert fra Köln. Mens jeg arbei-

Stolpersteine

Betyr «snublesteiner»

Kunstneren Gunter Demnigs minneprosjekt over nazismens ofre.

De første steinene ble lagt ned i 1996, til nå er det lagt ned over 19 000.

Stolpersteine ligger i 420 byer i Tyskland, bare München har sagt nei.

Også i Østerrike, Ungarn, Tsjekkia, Nederland og Polen ligger det steiner.

Planen er å legge ned også i Frankrike, Ukraina, Danmark og Norge, og det er kommet forespørsler fra blant annet Italia og Hellas.

En stein koster 95 euro. Vanligvis er teksten: Her bodde (navn), fødselsdato, dødsdato og dødssted.

Se også

www.stolpersteine.com

Aftenposten fakta

det, kom en eldre dame forbi, og fortalte at det aldri hadde bodd rom-folk i dette nabolaget. Jeg viste henne dokumentasjonen min, og hun ble helt forbauset.

For Demnig er denne glem-selen en måte å la nazistenes utryddelse få fortsette. Folk skal ikke få tro at det ikke skjedde her, og det er viktig å ikke glemme enkeltmenneskene som ble myrdet. Slik kom ideen om å lage et minnesmerke over Holocaust i form av navneplater i lokalmiljøer.

Flyktet. Rosene legges ned på steinene som nå bærer navnet til tre av Birgit Bartl-Engelhardts slektninger. Noen ber en jødisk bønn og Bartl-Engelhardt holder en liten tale, forteller om familien som eide en suksessrik tryllebutikk her, dette var den gangen Friedrichstrasse var fylt av kabareter, nattklubber og moro døgnnet rundt.

Charlotte og Arthur Kroner het de jødiske eierne, og datteren Meta drev butikken. Hennes to søstre klarte å emigrere på slutten av tredvetallet, begge med hver sin tryllekoffert moren hadde stelt i stand, så de kunne jobbe i utlandet. Hilde «Hildee» fikk da også en tryllekarriere i USA. Men Meta ble myrdet i Auschwitz og foreldrene begikk selvmord, slik de tre messingplaten på fortauet nå forteller.

Minne-trylling. Bartl-Engelhardt er barnebarn av en av søstrene som klarte seg, og sammen med tryllekunstnerorganisasjonen Den magiske sirkel i Berlin har hun organisert minnemarkeringsen. Om kvelden er det trylleshows, gamle magikere viser triksene fra 20- og 30-tallet, nettopp slik de ble solgt hos Zauberkönig, tryllekongen, Kroners butikk: Magiske klokker som kan styres med telepati og enorme blomsterbuketter skjult i et silketørkle.

Lokalene til den magiske sirkel er som fra en svunnen tid. En liten scene, mengder av rød fløyel. Den nåværende lederen, Peter Schuster, forteller at først de siste årene har man diskutert nazitiden i tyske og østerrikske tryllekretser.

– I klubbens papirer ser det ut som om man var på utflukt mellom 1933 og -45, her er ingenting, sier han.

Lever videre. Før krigen hadde den magiske sirkel i Berlin 1000 medlemmer, etter krigen 450. Det var ikke bare de jødiske tryllekunstnerne som var borte, noen drev også motstandsarbeid. Som i Köln, der den magiske sirkel i Köln oppløste seg selv, heller enn å kaste ut de jødiske medlemmene. Men i Berlin bedrev de sine «patriotiske trylletriks», mens for eksempel den halvt-jødiske Gerd zu Klampen klarte å skjule sin bakgrunn og tryllet til «Kraft durch Freude».

Og hva skjedde med den tradisjonsrike tryllebutikken, grunnlagt 1884? Den ble drevet videre av Kroners assistent, men tvangsflyttet i DDR-tiden. Og «Zauberkönig» eksisterer fortsatt, i bydelen Neukölln, der den ligger tett på en kirkegård.

ingrid.brekke@aftenposten.no

Den nyttige internettdagen

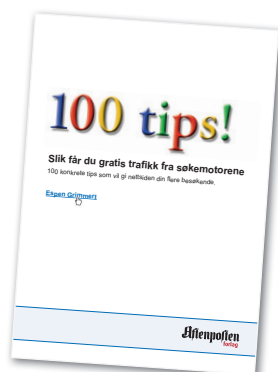
17. juni

Velkommen til en dag proppfull av tips for deg som ønsker mer effektive nettsider.

- Søkemotoroptimalisering. Slik får du gratis trafikk til nettsiden din.
- Søke- og katalogmarkedet. Hvor bør du bruke pengene dine?
- Hvordan lykkes med ehandel med små ressurser?
- Hvordan gjøre nettstedet ditt levende og styre brukerne dit du vil?
- Suksesshistorier på nett. Nettsteder du kan lære av.

Kun 2.900 kroner inkl boken
100 tips: Slik får du gratis trafikk fra søkemotorene

Påmelding og fullstendig program:
www.DenNyttige.no

Idium

Aftenposten
forlag

«Jeg husker godt en familie der barna ble transportert til England. Så havnet foreldrene i Auschwitz og ble myrdet der.»

Gunter Demnig, kunstner

for å minnes ofrene

■ Kjøpes inn av familie eller lokalsamfunn

Kunstner Gunter Demnig har personlig lagt ned hver eneste av de nå over 19 000 steinene som danner et nettverk gjennom Europa. Minnesteinene med messingplater viser navn på noen av nazismens mange ofre. Denne dagen minnes tryllefamilien Kroner fra Berlin.

FOTO: INGRID BREKKE

Kommer til Norge

Stolpersteine-prosjektet har skutt fart de siste årene. Snart står også Norge for tur.

Kunstneren Gunter Demnig har også fått henvendelser fra Norge, og han har tenkt å komme – men når, det kan han ikke si.

Demnig legger selv ned alle steiner, så langt 19 000. De første 7000 steinene laget han også,

men nå er det en yrkesskole som gjør den jobben.

– Du møter mange skjebner. Er det noen du husker spesielt?

– Det er så mye. Men jeg husker godt en familie der barna ble transportert til England. Så havnet foreldrene i Auschwitz og ble

myrdet der. Et av barna ble igjen i England, et havnet i Ecuador, og da slektingene bestilte minnesteiner og klarte å samle familien, hadde ikke søsknene sett hverandre på 60 år. Nå har de familiesamling hvert år på årsdagen for steinnedleggelsen.

En grønn skilpadde tar seg en hvil på koraller utenfor den malaysiske øya Sipadan.

ARKIVFOTO: DAVID LOH, REUTERS

Korallrev i fare

■ Rundt 100 millioner mennesker kan miste hjem og livsgrunnlag dersom det som kalles koralltriangelet i Sørøst-Asia, dør ut, heter det i en rapport fra Verdens Naturfond (WWF).

Rapporten, som ble lagt frem på Verdens havkonferanse i går mener at utslippene av CO₂ må kuttes med mellom 25-40 prosent innen 2020 dersom revene skal reddes.

Koralltriangelet, som kalles «havenes regnskog», omfatter 30 prosent av verdens korallrev.

Stigende havnivå og økende temperaturer og surhetsgrad i havet kan i løpet av de neste tiårene bli en katastrofe for korallrevene, som er hjemsted for et stort mangfold av arter. Koralltriangelet omfatter Indonesia, Filippinene, Malaysia, Papua New Guinea, Solomonøyene og Øst-Timor.

(NTB-AP-AFP)

Zimbabwe får milliardkreditt

■ Zimbabwe har nådd målet om å sikre seg en kreditt på 6,5 milliarder kroner fra andre afrikanske land, opplyser ministeren for økonomisk planlegging.

– Vi har tatt store skritt fremover for å få kreditt til privat sektor, så målet på én milliard dollar er allerede passert, sa ministeren for økonomisk planlegging **Elton Mangoma** i går.

Zimbabwe lider under en langvarig økonomisk nedgang, som mange tilskriver president Robert Mugabes politikk. Regjeringen mener landet i alt trenger kreditt på rundt 54 milliarder kroner for å få hele økonomien på bena igjen.

(NTB-Reuters)

– Minst 50 drept i angrep på sykehus

■ Minst 50 mennesker ble drept da et sykehus i krigssonen nord på Sri Lanka onsdag ble truffet av granater, opplyser legen **T. Varatharajah** som arbeider på sykehuset i Mullivaikal. Over 1000 pasienter ventet i kø på å få behandling da granatene falt.

Angrepet i går er det tredje angrepet på få dager. Regjeringsstyrkene benekter at de bruker tunge våpen mot et område kalt «sikker sone», men internasjonale representanter og menneskerettighetsgrupper sier slike våpen brukes (NTB-AP-AFP)